

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Сушко Анатолій Іванович, Прохоренко Аліна Марленівна ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РАМКАХ ДЕМОКРАТИЧНОГО ТРАНЗИТУ	764
Акімов Андрій Володимирович СУЧАСНИЙ СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОБІЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	766
Барасій Віта Юрївна СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКРАТІЇ	768
Білий Веніамін Сергійович ПОЛІТИКА ТА МАСМЕДІА: ВІД «ГАЛАКТИКИ ГУТЕНБЕРГА» ДО МЕДІАТИЗАЦІЇ ДЕБАТІВ.....	771
Возненко Леонід Валерійович ПРОБЛЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ	773
Гевелюк Діана Андріївна SOFT POWER ЯК ІНСТРУМЕНТ ІМІДЖУ ДЕРЖАВ.....	774
Железков Андрій Іванович ТЕРОРИЗМ ЯК ЗАГРОЗА СВІТОВИХ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ	776
Капсамун Олег Георгійович ГІБРИДНА ВІЙНА ЯК ВИКЛИК СУЧАСНОСТІ.....	778
Лисянський Павло Леонідович ЦИВІЛЬНИЙ МІЛІТАРИЗМ РФ ЯК ЗАГРОЗА ВИНИКНЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ У КРАЇНАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ	780
Онищенко Олександр Олексійович ТЕХНОЛОГІЯ «БЛОКЧЕЙН» ЯК ВАЖЛИВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ	782
Римар Богдан Анатолійович СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР ЛЕГІТИМНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	784
Саліхов Артем Романович АКСІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ У ВІЙСЬКОВИЙ ТА ПОСТВІЙСЬКОВИЙ ЧАС	786
Фартушний Дмитро Сергійович ЕЛЕКТОРАЛЬНИЙ ВИБІР: ДЕМОКРАТІЯ ЧЕРЕЗ КОМУНІКАЦІЮ	788
Чігидін Валерій Вікторович ПАРТІЙНА КОНКУРЕНЦІЯ ЩОДО ПОЛІТИЧНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА ЯК ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОРІЄНТИР РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	790
Ястребова Віра Андріївна ІНСПІРОВАНО-ЗОВНІШНІЙ СЕПАРАТИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТВОРЕННЯ КВАЗІДЕРЖАВНИХ УТВОРЕНЬ В КРАЇНАХ ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ	792

СЕКЦІЯ 20. СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Ярова Ліліана Вікторівна СТАН СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	795
Яковлев Денис Вікторович РОЛЬ СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ У СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЯХ	798
Вітовщик Тетяна Сергіївна, Байрук Оксана Ігорівна СТРУКТУРА СПОЖИВЧОГО КОШИКА ЯК ВИХІДНА ТОЧКА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ УКРАЇНИ	800
Каретна Ольга Олександрівна ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ СОЦІАЛЬНОЇ СТРАТИФІКАЦІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	804
Прохоренко Євгенія Яківна КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ КАТЕГОРІЇ «ВІКОВА НЕРІВНІСТЬ»: СОЦІОЛОГІЧНИЙ ПОГЛЯД	806
Шмаленко Юлія Іванівна ТОКСИЧНІСТЬ У ПОЛІТИЧНОМУ МЕДІАПРОСТОРІ	808
Яковлева Лілія Іванівна ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ЯК ЧИННИК ЛЕГІТИМНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	811
Яценко Микола Анатолійович МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КІЛЬКІСНИХ ТА ЯКІСНИХ МЕТОДІВ У НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКІЙ РОБОТІ СТУДЕНТА.....	813
Сафронова Ганна Володимирівна ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ.....	816

ПРОБЛЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ

Актуальність проблематики європейської інтеграції місцевого самоврядування в Україні полягає в необхідності адаптації органів місцевого самоврядування до вимог європейських стандартів та цінностей. В контексті зусиль країни з підвищенням ефективності демократичного управління та гармонізації законодавства з нормами Європейського Союзу, проблеми, пов'язані з інтеграцією місцевого самоврядування, стають важливими та актуальними.

Місцеве самоврядування в Європі є основною складовою демократичного управління, що базується на принципах, визначених у Європейській Хартії місцевого самоврядування [1]. Цей документ, затверджений Конгресом місцевих та регіональних влад Ради Європи, підтверджує місцеве самоврядування як фундаментальний принцип демократії та забезпечує його захист та розвиток. В європейському контексті місцеве самоврядування сприяє активній участі громадян у владних процесах, сприяє зближенню влади з населенням та гарантує ефективне управління на місцевому рівні.

Загалом, при наявності значної кількості нормативно-правових актів, які регулюють місцеве самоврядування в Україні, виникають проблеми, особливо в контексті євроінтеграції країни. Однією з цих основних проблем є нестабільність законодавчої бази, яка регулює місцеве самоврядування. Часті зміни в законодавстві породжують суперечності, неправильне трактування та ускладнення роботи органів місцевого самоврядування. Крім того, такі зміни унеможливають розробку стабільних та ефективних стратегій розвитку. Органи місцевого самоврядування потребують часу та стабільності для визначення стратегічних цілей та напрямків розвитку громад, а постійні зміни у законодавстві можуть відволікати їх увагу від цих завдань.

Проблема ефективного контролю за рішеннями органів місцевого самоврядування є важливою з точки зору забезпечення відповідності дій владних структур законодавству, запобігання корупції та підвищення рівня довіри громадян до органів влади. Ця проблема вимагає комплексного підходу та впровадження різноманітних механізмів контролю, особливо в умовах воєнного стану в Україні.

Одним з основних аспектів є забезпечення прозорості та доступності інформації про дії органів місцевого самоврядування. Це означає, що громадяни повинні мати можливість отримувати достовірну та повну інформацію про рішення та дії владних органів. Для цього можуть бути використані такі інструменти, як публікація протоколів сесій, регулярні звіти та інші форми звітності. Крім того, необхідним є залучення громадян до процесу контролю за рішеннями владних структур. Це може бути здійснено через механізми громадського контролю, такі як громадські обговорення, публічні слухання, петиції та інші форми громадської участі.

Невід'ємною частиною ефективного контролю є розвиток внутрішніх механізмів контролю в межах самого місцевого самоврядування. Ці механізми включають проведення аудиту, контроль за витратами, перевірку декларацій та конфліктів інтересів серед представників влади. Узгоджений та систематичний підхід до контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування дозволить підвищити ефективність їхньої роботи, збільшити рівень довіри громадян до влади та забезпечити дотримання вимог законодавства.

Війна в Україні значно вплинула на євроінтеграцію місцевого самоврядування. Ця ситуація суттєво ускладнила процеси реформ та розвитку місцевого самоврядування:

- в окремих районах, що зазнали активних військових дій, органи місцевого самоврядування частково або повністю припинили свою роботу через відсутність контролю з боку держави;

- війна змусила уряд перерозподіляти ресурси та фінанси на потреби оборони та гуманітарну допомогу, що призвело до скорочення дотацій для розвитку місцевого самоврядування;
- війна спричинили масову міграцію населення з уражених районів, що вплинуло на склад та динаміку розвитку місцевих громад;
- порушення прав людини та демократичних принципів на тимчасово окупованих територіях, що ускладнює їхню інтеграцію в європейські структури.

У цілому, війна в Україні відіграла негативну роль у процесі євроінтеграції місцевого самоврядування, оскільки вона породжує виклики та перешкоди на шляху до розвитку демократичних інститутів та стандартів у певних регіонах країни, що є однією з найбільших проблем.

Внаслідок війни в Україні було перенесено проведення реформ у сфері місцевого самоврядування, які б сприяли європейській інтеграції. Деякі законодавчі зміни та нормативні акти, заплановані для впровадження ще у 2022 році, були відкладені на майбутнє, оскільки умови воєнного стану не сприяли їхній реалізації. Після припинення правового режиму воєнного стану передбачається активізація процесу впровадження цих законодавчих ініціатив.

Ці зміни стосуються різних аспектів місцевого самоврядування, таких як розширення повноважень органів місцевого самоврядування, вдосконалення механізмів фінансового забезпечення та розподілу ресурсів, зміни у процедурах прийняття рішень та багато інших.

Після закінчення військових дій очікується, що ці нові законодавчі норми будуть введені в дію з метою зміцнення демократичних засад та покращення якості місцевого управління в Україні.

Отже, проблематика європейської інтеграції місцевого самоврядування в Україні становить складний комплекс проблем, які виникають у зв'язку з бажанням країни наблизитися до стандартів та цінностей Європейського Союзу. Необхідність приведення законодавства у відповідність із стандартами ЄС та забезпечення ефективного функціонування органів місцевого самоврядування стає важливою умовою для успішної євроінтеграції. Водночас, потрібно розвивати механізми контролю та впроваджувати реформи, спрямовані на підвищення довіри громадян до органів місцевого самоврядування та забезпечення їхньої більшої участі у прийнятті рішень.

Список використаних джерел

1. Європейська хартія місцевого самоврядування (переклад). *Офіційний вісник України*. 2015. № 24. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text

Ключові слова: місцеве самоврядування, європейська інтеграція, проблеми місцевого самоврядування, територіальні громади, органи місцевого самоврядування.

Keywords: local self-government, European integration, problems of local self-government, territorial communities, local self-government bodies.

Гевелюк Діана Андріївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри політичних теорій*

SOFT POWER ЯК ІНСТРУМЕНТ ІМІДЖУ ДЕРЖАВ

У XXI столітті світ переживає критичні зміни, коли держави стикаються з серйозними політичними та соціально-економічними проблемами. Виклики мають глобальний характер і впливають на політику багатьох країн. Поширеною тенденцією в сучасному глобальному контексті є стурбованість окремих держав своєю владою та впливом. Це особливо важливо в світ-